

sygn. akt VII Pa 1/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący: SSO Marcin Graczyk

Sędziowie: SO Włodzimierz Czechowicz (spr.)

SO Małgorzata Jarząbek

Protokolant: st.sekr.sądowy Monika Olszewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18 lutego 2016 r. w W.

sprawy z powództwa Stowarzyszenie (...) w P., K. B.

przeciwko (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

o zapłatę ryczałtu za noclegi

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe w W. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 21 października 2015 r., sygn. VI P 95/13

1. oddala apelację,

2. zasądza od pozwanego (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w W. na rzecz powoda Stowarzyszenia (...) w P. kwotę 1277 zł (jeden tysiąc dwieście siedemdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

SSO Włodzimierz Czechowicz SSO Marcin Graczyk SSO Małgorzata Jarząbek

Sygn. akt: **VII Pa 1/16**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 października 2015 roku Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi- Południe w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie z powództwa Towarzystwa (...) z siedzibą w P. oraz K. B. przeciwko (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W., zasądził w pkt I od pozwanego na rzecz powoda K. B. kwotę 65.932,07 zł tytułem ryczałtu za noclegi w podróży służbowej poza granicami kraju wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwot wskazanych w sentencji; oddalił powództwo w pozostałej części (pkt II); zasądził od pozwanego na rzecz powoda Stowarzyszenia (...) z siedzibą w P. kwotę 2.554,20 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt III); nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi – Południe w W. kwotę 3.297,00 zł tytułem kosztów sądowych (pkt IV); nadał wyrokowi w punkcie I rygor natychmiastowej wykonalności do kwoty 2.000,00 zł (pkt V) .

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

K. B. był zatrudniony w pozwanej (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w miejscowości W. w okresie od 1 stycznia 2004r. do 31 lipca 2011r. oraz od 27 lutego 2012r. do 29 września 2012r. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony, w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy na trasach międzynarodowych. Średnie miesięczne wynagrodzenie K. B. obliczone jak ekwiwalent za urlop wypoczynkowy wynosiło 2.000,00 zł brutto.

Obowiązujący u pozwanego Regulamin Wynagradzania stanowił w art. 7, iż pracownikowi oprócz wynagrodzenia zasadniczego przysługują dodatkowe składniki wynagrodzenia oraz inne świadczenia związane z pracą:

- a) dodatek za pracę w godzinach nadliczbowych; b) dodatkowe wynagrodzenie za pracę w dniu wolnym od pracy; c) dodatkowe wynagrodzenie za pracę w porze nocnej;
- d) wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy wskutek choroby; e) należności z tytułu podróży służbowych, określone w przepisach szczególnych; f) odprawa emerytalno – rentowa; g) odprawa pośmiertna.

Kierowcom zatrudnionym w transporcie międzynarodowym, poza wynagrodzeniem zasadniczym uzależnionym od stażu pracy, przysługiwały dodatkowe składniki wynagrodzenia oraz inne świadczenia, tj. ryczałt za pracę w nocy i w godzinach nadliczbowych w wysokości 100 zł miesięcznie. Dodatkowo kierowca otrzymywał ekwiwalent za środki czystości w wysokości 1,5 % minimalnego wynagrodzenia ustalonego w rozporządzeniu Rady Ministrów, ekwiwalent za pranie odzieży w wysokości 1 % minimalnego wynagrodzenia ustalonego w rozporządzeniu Rady Ministrów, a także diety z tytułu podróży służbowej na terenie oraz poza granicami kraju.

W związku ze zmianą Regulaminu Wynagradzania, który wszedł w życie z dniem 2 stycznia 2006r., a w którym uległa zmianie wysokość diet zagranicznych, strony ustaliły na zasadzie porozumienia, że akceptują nową wysokość diet z tytułu podróży służbowych poza granicami kraju oraz rezygnację z wypłacania ryczałtu noclegowego, z uwagi na wyposażenie pojazdów w miejsca do spania (leżanki).

K. B. obowiązywała 8 godzinna dobową normą czasu pracy, wynosząca przeciętnie 40 godzin w przeciętnie pięciodniowym tygodniu pracy. Wynagrodzenie za pracę płatne było z dołu raz w miesiącu, dziesiątego dnia następnego miesiąca. W okresie istnienia stosunku pracy łączącego pozwanego z K. B. została zmieniona treść obowiązującego Regulaminu pracy. W dniu 15 września 2010r. wszedł w życie Regulamin, zgodnie z którym podróż służbowa oznaczała każde zadanie służbowe polegające na wykonywaniu, na polecenie pracodawcy, przewozu drogowego poza siedzibę pracodawcy lub wyjazdu poza siedzibę pracodawcy, w celu wykonania przewozu drogowego (art. 36).

Przepis art. 38 Regulaminu stanowił, iż pojazdy wyposażone są w miejsca do spania (zgodnie z homologacją producenta). Pracownicy zatrudnieni na stanowisku kierowcy mają obowiązek parkować pojazdy na odpoczynki (noclegi) na strzeżonych lub monitorowanych parkingach, wyposażonych w zaplecze socjalne (natryski, toalety) – w związku z tym pracownikom zatrudnionym na stanowisku kierowcy nie przysługuje ryczałt za noclegi w podróży służbowej.

K. B., świadcząc pracę na rzecz pozwanego, kierował następującymi pojazdami:- pojazd marki M., rok produkcji 2008, 2009; - pojazd marki I., rok produkcji 2007, 2008, 2009; - pojazd marki S., rok produkcji 2011.

Wyjazdy zagraniczne K. B. zazwyczaj trwały wiele dni. Pracodawca wymagał od pracowników, aby w trakcie wyjazdów służbowych, nawet podczas czasu wolnego, nie opuszczali całkowicie pojazdów i dozorowali je wraz z ładunkiem. Podczas podróży służbowych pracownik nocował w kabinie sypialnej pojazdu, nie korzystał z noclegów w hotelach, czy w innych noclegowniach.

Od 2006r. wszystkie pojazdy używane przez pozwanego posiadały kabinę z funkcją sypialną podczas postoju, stanowiącą wydzieloną od szoferki część kabiny. W taborze pozwanego znajdowały się pojazdy marek S., M., I., których wiek nie przekraczał trzech lat. Samochody marki S., którymi podróżował pracownik, były wyposażone w kabiny (...). Takie kabiny są wyposażone w dwie leżanki, klimatyzację, niezależne ogrzewanie kabiny, które nie ma połączenia z pracą silnika, tzn. że może działać podczas postoju. Samochody zostały wyposażone w klimatyzację postojową. Zasada

ich działania jest taka sama, jak przy klimatyzacji zwykłej. Może działać niezależnie od wyłączonego silnika. Wysokość kabiny wewnątrz wynosi 1,90 m. Górna leżanka jest składana, zaś odległość pomiędzy leżankami wynosi ok. 50 – 60 cm. Nad deską rozdzielczą znajdują się zamykane schowki. Są też schowki, do których dostęp jest w części sypialnej, w tym schowek pod dolną leżanką, do którego dostęp możliwy jest po jej podniesieniu. Szerokość dolnej leżanki wynosi 80 cm, górnej 70 cm, długość ok. 200 cm. Materac jest piankowy, o grubości ok. 20 cm. Jest wyprowadzenie 12 i 24 volt, a także możliwość podłączenia się pod typową zapalniczkę samochodową. Po obu stronach leżanki znajdują się lampki do czytania. Pojazd posiada także zasłony na okna i drzwi.

W przypadku samochodów marki M. część sypialniana kabiny zawiera dwie leżanki, o rozmiarach 80 cm na 200 cm. Obydwie leżanki są składane. Górna po to by powiększyć przestrzeń dolną, a dolna po to by dostać się do schowków, które znajdują się pod nią. Są to dwa schowki, do jednego jest dostęp z kabiny, zaś do drugiego z zewnątrz. Dodatkowe schowki znajdują się w nadsztybie w podwyższanym dachu. W kabinie jest miejsce, by swobodnie stanąć. Pojazd posiada klimatyzację, oraz webasto, tj. ogrzewanie postojowe. Są dwa wymiary kabin, jedna ma 1,75 m, zaś druga 2,08 m długości. W kabinie znajdują się zasłonki. Kabina jest izolowana fabrycznie i dodatkowo wygłuszona tapicerką. W kabinach znajdują się lampki nocne, w niektórych nawet dwa komplety. Są wyjścia 24 volt, a w niektórych także 12 volt. Leżanka składa się ze stelażu drewnianego, na którym położony jest 5 – 7 centymetrowy materac. W pojazdach tej marki nie zostały zamontowane klimatyzacje postojowe. Wewnątrz pojazdu słychać opady deszczu. Pojazd nie posiada prysznic, ani toalety. Odległość między jedną, a drugą leżanką to ok. 60 cm.

Kupowane przez pozwanego pojazdy marki I. miały największą z dostępnych kabin. W modelach z 2007, 2008 oraz 2009 roku wysokość kabiny w środku wynosi ok. 2 m. W kabinach są dwie leżanki, górna jest składana, a dolna opcjonalnie. Długość leżanki wynosi ok. 2 m, jej szerokość wynosi ok. 70 -80 cm. Materac ma grubość ok. 10 cm. Pojazd jest wyposażony w schowki oraz wieszaki na ubrania. Obok leżanki można swobodnie stanąć i wyprostować się. W pojazdach były montowane lodówki. W standardzie posiadały niezależne ogrzewanie postojowe oraz klimatyzację. Tylko w niektórych modelach montowana była dodatkowo klimatyzacja postojowa. Pojazdy są wyposażone w lampki do czytania, jest także możliwość podłączenia do gniazdka 12 i 24 volt. Pojazd posiada w standardzie zasłonki oraz rolety przeciwsłoneczne. Kabina jest izolowana od czynników zewnętrznych. W pojazdach znajduje się stół, przy którym można spożywać posiłki i pisać. Między częścią sypialną, a pozostałą częścią nie ma trwałej ściany. Samochody nie posiadają bieżącej wody, toalety, ani prysznic. W porównaniu z aktualnie sprzedawanymi przez wiodących producentów ciągnikami samochodowymi, pojazdy z kabinami używane przez K. B. do wyjazdów służbowych nie odbiegają swoimi warunkami technicznymi i wyposażeniem od aktualnych standardów dostępnych w sprzedaży na rynku pojazdów ciężarowych. Pojazdy są nadal produkowane w tych samych modelach po zmianach liftingowych. Wprowadzono jedynie zmiany wyglądu zewnętrznego oraz wyposażenia nadwozia. Wymiary kabin i wyposażenie pozostało bez zmian.

Sąd Rejonowy ustalił ponadto, że wysokość wewnętrzna wszystkich kabin pojazdów, jakimi poruszał się K. B., wynosiła od 182 do 200 cm. Szerokość wewnętrzna kabin pojazdów wynosiła od 210 cm do 226 cm, a długość wewnętrzna od 195 cm do 214 cm. Rozmiary leżanek do spania wynosiły: długość od 205 do 226 cm, szerokość od 75 cm do 79 cm. Wymiary wnętrza kabin ciągników samochodowych pozwalają na swobodne wyprostowanie i możliwość wykonywania nieskrepowanych ruchów takich jak: przebranie się, spożywanie posiłków, czytanie, spanie. Pojazdy były wyposażone w kabiny sypialne posiadające dwie leżanki, dolną i górną składaną. Miejsca do wypoczynku i spania we wszystkich badanych kabinach, zostały zlokalizowane za fotelami kierowcy i pasażera. Kabiny tych pojazdów były ponadto wyposażone fabrycznie w pojemne schowki nad przednią szybą oraz pod fotelami kierowcy i pasażera, stoliki, dzielone szuflady pod dolną leżanką, instalacja do podłączenia kuchenki mikrofalowej, ekspresu do kawy lub telewizora, zasłonki okien nieprzepuszczające światła, ogrzewanie postojowe, regulowane punkty oświetleniowe (lampy do czytania). W porównaniu z największymi kabinami oferowanymi przez wiodących producentów, badane kabiny ciągników samochodowych, którymi poruszał się K. B., nie odbiegają warunkami technicznymi i wyposażeniem od aktualnych standardów na rynku pojazdów ciężarowych. W kabinie marki S., rok produkcji 2011, stwierdzono również dodatkowe, pozafabryczne wyposażenie w postaci lodówki i klimatyzacji postojowej. Nie było możliwe wskazanie dokładnego dodatkowego wyposażenia pozafabrycznego innych pojazdów, w szczególności w zakresie

dotatkowej klimatyzacji postojowej, bowiem nie mogły one zostać poddane badaniom biegłego, z uwagi na ich zbycie przez pozwanego.

Ze względów technicznych, ograniczeń w budowie i wyposażeniu pojazdów oraz specyfiki pracy kierowcy zawodowego nie jest możliwe spełnienie wszystkich minimalnych wymagań przewidzianych przez ustawodawcę w odniesieniu do obiektów usług hotelarskich. Brak jest przepisów BHP dotyczących warunków jakie powinna spełniać część sypialna kabiny ciągnika samochodowego.

Powód odbywał noclegi w następujących państwach, przy zastosowaniu następujących kwot z tytułu ryczałtu za nocleg w danym państwie: Francja (30 euro), Niemcy (25,75 euro), Belgia (40 euro), Holandia (30 euro), Czechy (20 euro) oraz Wielka Brytania (35 GBP = 42 euro). Średnia wysokość ryczałtu za nocleg obliczona dla ww. państwa wynosiła 31,291 euro.

Powód przebywał w następujących okresach w wyjazdach służbowych, za które przysługiwały mu należności z tytułu ryczałtów za noclegi: od 5 października 2009r. do

7 października 2009r. (2 noclegi) – 259,83 zł; od 8 października 2009r. do 15 października 2009r. (7 noclegów) – 931,78 zł; od 17 października 2009r. do 22 października 2009r.

(5 noclegów) – 667,75 zł; od 26 października 2009r. do 29 października 2009r. (3 noclegi) – 388,82 zł; od 3 listopada 2009r. do 04 listopada 2009r. (1 nocleg) – 128,01 zł; od 06 listopada 2009r. do 13 listopada 2009r. (7 noclegów) – 915,75 zł; od 16 listopada 2009r. do 18 listopada 2009r. (2 noclegi) – 256,86 zł; od 24 listopada 2009r. do 3 grudnia 2009r.

(9 noclegów) – 1.177,67 zł; od 08 grudnia 2009r. do 12 grudnia 2009r. (4 noclegi) – 821,36 zł; od 17 grudnia 2009r. do 23 grudnia 2009r. (6 noclegów) – 768,82 zł; od 15 stycznia 2010r. do 29 stycznia 2010r. (14 noclegów) – 1.753,83 zł; od 10 lutego 2010r. do 15 lutego 2010r.

(5 noclegów) – 616,48 zł; od 22 lutego 2010r. do 3 marca 2010r. (9 noclegów) – 1.089,41 zł; od 05 marca 2010r. do 6 marca 2010r. (1 nocleg) – 121,75 zł; od 30 marca 2010r. do 3 kwietnia 2010r. (4 noclegi) – 484,70 zł; od 06 kwietnia 2010r. do 13 kwietnia 2010r. (7 noclegów) – 853,48 zł; od 13 kwietnia 2010r. do 16 kwietnia 2010r. (3 noclegi) – 366,29 zł; od 26 kwietnia 2010r. do 5 maja 2010r. (9 noclegów) – 1.151,77 zł; od 6 maja 2010r. do 14 maja 2010r. (8 noclegów) – 1.013,30 zł; od 14 maja 2010r. do 20 maja 2010r. (6 noclegów) – 770,81 zł; od 20 maja 2010r. do 28 maja 2010r. (8 noclegów) – 1.024,07 zł; od 31 maja 2010r. do 8 czerwca 2010r. (8 noclegów) – 1.014,70 zł; od 8 czerwca 2010r. do 18 czerwca 2010r. (10 noclegów) – 1.296,95 zł; od 21 czerwca 2010r. do 26 czerwca 2010r. (5 noclegów) – 637,29 zł; od 28 czerwca 2010r. do 6 lipca 2010r. (8 noclegów) – 1.032,43 zł; od

18 września 2010r. do 1 października 2010r. (13 noclegów) – 1.589,46 zł; od 1 października 2010r. do 9 października 2010r. (8 noclegów) – 994,65 zł; od 9 października 2010r. do

14 października 2010r. (5 noclegów) – 621,52 zł; od 14 października 2010r. do

25 października 2010r. (11 noclegów) – 1.351,26 zł; od 25 października 2010r. do 1 listopada 2010r. (7 noclegów) – 863,66 zł; od 2 listopada 2010r. do 9 listopada 2010r. (7 noclegów) – 863,95; od 9 listopada 2010r. do 17 listopada 2010r. (8 noclegów) – 1.006,44 zł; od

17 listopada 2010r. do 24 listopada 2010r. (7 noclegów) – 885,24 zł; od 24 listopada 2010r. do 25 listopada 2010r. (1 nocleg) – 124,65 zł; od 6 grudnia 2010r. do 13 grudnia 2010r. (7 noclegów) – 870,96 zł; od 13 grudnia 2010r. do 21 grudnia 2010r. (8 noclegów) – 987,12 zł; od 21 grudnia 2010r. do 31 grudnia 2010r. (10 noclegów) – 1.215,12 zł; od 4

stycznia 2011r. do 12 stycznia 2011r. (8 noclegów) – 970,70 zł; od 20 stycznia 2011r. do 2 lutego 2011r. (13 noclegów) – 1.591,46 zł; od 02 lutego 2011r. do 10 lutego 2011r. (8 noclegów) – 999,21 zł; od 10 lutego 2011r. do 21 lutego 2011r.

(11 noclegów) – 1.369,75 zł; od 21 lutego 2011r. do 28 lutego 2011r. (7 noclegów) – 880,77 zł; od 28 lutego 2011r. do 9 marca 2011r. (9 noclegów) – 1.136,42 zł; od 24 marca 2011r. do 1 kwietnia 2011r. (8 noclegów) – 988,27 zł;

od 1 kwietnia 2011r. do 6 kwietnia 2011r. (5 noclegów) – 620,02 zł; od 13 kwietnia 2011r. do 23 kwietnia 2011r. (10 noclegów) – 1.239,12 zł; od 26 kwietnia 2011r. do 28 kwietnia 2011r. (2 noclegi) – 244,99 zł; od 2 maja 2011r. do 6

maja 2011r. (4 noclegi) – 490,73 zł; od 6 maja 2011r. do 17 maja 2011r. (11 noclegów) – 1.361,97 zł; od 17 maja 2011r. do 25 maja 2011r. (8 noclegów) – 988,55 zł; od 25 maja 2011r. do 28 maja 2011r. (3 noclegi) – 369,98 zł; od 31 maja 2011r. do 1

czerwca 2011r. (1 nocleg) – 123,39 zł; od 1 czerwca 2011r. do 10 czerwca 2011r. (9 noclegów) – 1.123,80

zł; od 13 czerwca 2011r. do 21 czerwca 2011r. (8 noclegów) – 988,47 zł; od 21 czerwca 2011r. do 30 czerwca 2011r. (9 noclegów) – 1.134,67 zł; od 30 czerwca 2011r. do 4 lipca 2011r. (4 noclegi) – 505,69 zł; od 4 lipca 2011r. do 12 lipca 2011r. (8 noclegów) – 1.002,39 zł; od 27 lutego 2012r. do 03 marca 2012r. (5 noclegów) – 647,21 zł; od 5 marca 2012r. do 9 marca 2012r. (4 noclegi) – 521,30 zł; od 12 marca 2012r. do 20 marca 2012r. (8 noclegów) – 1.034,53 zł; od 20 marca 2012r. do 29 marca 2012r. (9 noclegów) – 1.175,48 zł; od 30 marca 2012r. do 12 kwietnia 2012r. (13 noclegów) – 1.701,37 zł; od 13 kwietnia 2012r. do 18 kwiecień 2012r. (5 noclegów) – 650,85 zł; od 19 kwietnia 2012r. do 22 kwietnia 2012r. (3 noclegi) – 393,14 zł; od 24 kwietnia 2012r. do 30 kwietnia 2012r. (6 noclegów) – 807,31 zł; od 30 kwietnia 2012r. do 4 maja 2012r. (4 noclegi) – 546,75 zł; od 04 maja 2012r. do 16 maja 2012r. (12 noclegów) – 1.642,06 zł; od 16 maja 2012r. do 24 maja 2012r. (8 noclegów) – 1.087,00 zł; od 04 czerwca 2012r. do 14 czerwca 2012r. (10 noclegów) – 1.338,00 zł; od 14 czerwca 2012r. do 23 czerwca 2012r. (9 noclegów) – 1.187,81 zł; od 25 czerwca 2012r. do 29 czerwca 2012r. (4 noclegi) – 526,38 zł; od 29 czerwca 2012r. do 7 lipca 2012r. (8 noclegów) – 1.042,09 zł; od 16 lipca 2012r. do 25 lipca 2012r. (9 noclegów) – 1.152,33 zł; od 25 lipca 2012r. do 30 lipca 2012r. (5 noclegów) – 638,70 zł; od 30 lipca 2012r. do 4 sierpnia 2012r. (5 noclegów) – 636,46 zł; od 3 września 2012r. do 12 września 2012r. (9 noclegów) – 1.166,33 zł; od 12 września 2012r. do 21 września 2012r. (9 noclegów) – 1.148,05 zł.

Pozwany nie wypłacił na rzecz K. B. jakichkolwiek kwot tytułem ryczałtów za noclegi. Łączna wartość przysługujących powodowi tych ryczałtów wynosiła 67.791,43 zł. Kwoty z tytułu ryczałtów stały się wymagalne po upływie 14 dni od powrotu z poszczególnych podróży służbowych.

Sąd Rejonowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie zeznań powoda K. B. (k. 530), przesłuchanego w charakterze strony pozwanej P. M. oraz świadków A. S. (1), A. S. (2), P. G. i T. Z., a także na podstawie dokumentów złożonych przez strony do akt sprawy, opinii biegłego oraz oświadczeń stron co do okoliczności bezspornych.

Zeznania przesłuchanych w sprawie świadków Sąd Rejonowy ocenił jako wiarygodne, dając im w pełni wiarę, ponieważ były spójne, a ich wiarygodność, w świetle pozostałego zgromadzonego materiału dowodowego, nie budziła wątpliwości. W zasadniczej części złożone zeznania znalazły potwierdzenie w dowodach z dokumentów. Przesłuchani w sprawie świadkowie zeznawali na okoliczność szczegółowych warunków technicznych panujących w pojazdach, którymi podróżował i w których nocował powód. A. S. (3) posiadał wiedzę w zakresie pojazdu marki S., A. S. (2) w zakresie marki M., natomiast P. G. oraz T. Z. w zakresie marki I.. Ich zeznania były dla Sądu I instancji znaczące w powyższej kwestii. Świadkowie dysponowali bowiem wiedzą techniczną, potrafili rzeczowo i merytorycznie odnieść się do spornych kwestii, szczegółowo omawiając warunki panujące w poszczególnych pojazdach.

Zeznaniom powoda K. B. Sąd Rejonowy dał wiarę w całości. Zdaniem Sądu zeznania powoda były szczerze, jasne, logiczne i konsekwentne. Sąd przychylił się do twierdzeń powoda, że warunki panujące w kabinach pojazdów, którymi podróżował, nie były komfortowe i nie spełniały obowiązujących standardów. Na tę okoliczność został bowiem dopuszczony dowód z opinii biegłego, który jednoznacznie potwierdził, że ze względów technicznych, ograniczeń w budowie i wyposażeniu pojazdów oraz specyfiki pracy kierowcy zawodowego nie jest możliwe, aby nocleg w kabine pojazdu spełniał wszystkie minimalne wymagania przewidziane przez ustawodawcę w odniesieniu do obiektów usług hotelarskich.

Zeznaniom przesłuchanego w charakterze strony pozwanej P. M. w zakresie w jakim wskazywał, że warunki panujące w kabine pojazdów umożliwiały dorosłemu mężczyźnie wypoczynek, Sąd Rejonowy nie dał wiary. Powyższym twierdzeniom przeczy bowiem pozostały zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, w tym przede wszystkim znajdująca się w aktach sprawy opinia biegłego sądowego, która została uznana przez Sąd za wiarygodną. Zeznania P. M. w powyższym zakresie nie posłużyły Sądowi Rejonowemu za podstawę ustaleń faktycznych, bowiem ich wiarygodność w świetle pozostałego zgromadzonego materiału dowodowego budziła wątpliwości.

Sąd Rejonowy ocenił jako rzetelne i wyczerpujące opinie wydane przez biegłego sądowego R. K.. W ocenie Sądu Rejonowego są one wnikliwe, a dodatkowo zostały wydane w oparciu o obszerny materiał dowodowy, zgromadzony w niniejszej sprawie. Przy czym brak było w ocenie Sądu Rejonowego jakichkolwiek podstaw, by opiniom odmówić

mocy dowodowej. Jednocześnie Sąd wskazał, iż wniosek strony pozwanej o dopuszczenie kolejnego trzeciego dowodu z uzupełniającej opinii biegłego nie zasługiwał na uwzględnienie. Zdaniem Sądu pytania sformułowane przez pozwanego w treści pisma procesowego z dnia 20 kwietnia 2015 r. wykraczały poza okoliczności stanowiące przedmiot opinii, stosownie do postanowienia Sądu. Ponadto na część postawionych przez pozwanego pytań, biegły udzielił wyczerpującej odpowiedzi, wobec czego uzupełnianie opinii przez biegłego po raz kolejny w sytuacji, gdy uprzednio już dwukrotnie wyjaśnił wątpliwości pozwanego, było bezprzedmiotowe. Wniosek pozwanego zmierzał zdaniem Sądu Rejonowego jedynie do spowodowania nieuzasadnionej zwłoki w rozpoznaniu sprawy.

Zgromadzone w sprawie dowody z dokumentów Sąd Rejonowy ocenił jako w pełni wiarygodne. Na żadnym etapie rozpoznawania sprawy strony postępowania nie zakwestionowały jakiegokolwiek dowodu, nie podniosły jego nieautentyczności lub niezgodności ze stanem rzeczywistym. Były one zatem nie tylko spójne wewnętrznie, ale i korespondowały ze sobą, tworząc logiczną całość, dlatego też stanowiły podstawę ustalonego przez Sąd I instancji stanu faktycznego w niniejszej sprawie.

Załączona przez stronę powodową kopia opinii biegłych była bez znaczenia dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy. Została ona bowiem sporządzona na potrzeby innego postępowania sądowego. Załączona przez stronę opinia dotyczy stopnia zgodności z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy noclegu w kabinie określonego pojazdu, niezwiązanego w żaden sposób z pozwaną Spółką. Opinia biegłego złożona w innym postępowaniu nie może być traktowana jako dowód w procesie. Nie można zatem przyjąć, iż opinia biegłych załączona do pisma procesowego pełnomocnika mogła stanowić uniwersalny dowód w postępowaniach dotyczących prawa do zwrotu kosztów noclegu.

Na mocy postanowienia z dnia 13 maja 2015r. Sąd Rejonowy oddalił wniosek strony pozwanej o zawieszenie postępowania do czasu rozstrzygnięcia wniosku o kontrolę konstytucyjności prawa, skierowanego przez związek (...) do Trybunału Konstytucyjnego w dniu 10 lutego 2015r. Zdaniem Sądu I instancji nie ulegało wątpliwości, iż nie zasza wskazana w art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. podstawa zawieszenia postępowania.

Sąd Rejonowy oddalił także wniosek strony pozwanej o wystąpienie przez Sąd z pytaniem prejudycjalnym do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w trybie art. 267 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej w zakresie wykładni przepisu art. 8 ust. 8 Rozporządzenia (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006r. (postanowienie z dnia 13 maja 2015r. – k. 895), zwalniającego pracodawcę od obowiązku wypłaty ryczałtu za nocleg w podróży służbowej w przypadku, gdy pracodawca zapewnił pracownikowi znajdującemu się w podróży służbowej bezpłatny nocleg. Zdaniem Sądu Rejonowego powyższy wniosek był całkowicie bezpodstawny. Zastosowanie przepisów prawa wspólnotowego w niniejszej sprawie nie pozostawiało bowiem żadnych wątpliwości. Kwestia wykładni przepisu art. 8 ust. 8 Rozporządzenia (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006r. została już rozstrzygnięta przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 czerwca 2014r., sygn. akt II PZP 1/14. Zdaniem Sądu Rejonowego przyjęcie stanowiska pozwanego prowadziłoby do zanegowania możliwości wyrokowania przez Sąd krajowy państwa członkowskiego w zakresie objętym prawem unijnym i w sposób nieuprawniony zwalniałoby ten Sąd od dokonywania samodzielnej wykładni norm prawa unijnego w stanach faktycznych niebudzących wątpliwości prawnych. Wniosek pozwanego został więc oddalony.

Sąd Rejonowy oddalił także wniosek pozwanego o wystąpienie przez Sąd z pytaniami prawnymi do Trybunału Konstytucyjnego w takim samym zakresie w jakim pytania zostały sformułowane przez związek (...) w dniu 10 lutego 2015r. Nie ulega bowiem wątpliwości, iż wystąpienie do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniami sformułowanymi przez stronę pozwaną już na wstępie skutkowałoby odmową nadania dalszego biegu wnioskowi o kontrolę konstytucyjności prawa na podstawie przepisu art. 36 ust. 3 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643, ze zm.; dalej: ustawa o TK). Jak wskazał sam pozwany, tożsamy wniosek został już złożony do Trybunału Konstytucyjnego w dniu 10 lutego 2015r. przez związek (...). Skierowanie takiego samego wniosku przez Sąd Rejonowy, ze względu na niedopuszczalność wydania orzeczenia, doprowadziłoby do odmowy nadania wnioskowi dalszego biegu. Wobec czego Sąd Rejonowy oddalił wniosek pozwanego o wystąpienie przez Sąd z pytaniami prawnymi do Trybunału Konstytucyjnego jako bezzasadny.

Strony nie wnosili o uzupełnienie materiału dowodowego.

Na podstawie dokonanych ustaleń faktycznych Sąd Rejonowy zważył, co następuje: bezspornym pozostawało, że pozwany nie wypłacił na rzecz K. B. jakichkolwiek kwot z tytułu ryczałtu za noclegi, a także że zapewniał mu bezpłatny nocleg w kabinie pojazdu. Sporne było natomiast, czy pomimo zapewniania pracownikowi bezpłatnego noclegu w kabinie pojazdu, mógł on skutecznie domagać się zapłaty ryczałtu za noclegi, a także czy zgłoszony przez stronę pozwaną zarzut przedawnienia jest zasadny.

W pierwszej kolejności Sąd Rejonowy skupił się na podniesionym przez stronę pozwaną zarzucie przedawnienia części roszczenia, uznając go za częściowo zasadny co do zapłaty ryczałtów za noclegi w podróżach służbowych zakończonych przed dniem

29 października 2009 roku w łącznej wysokości 1.859,36 zł. Sąd wskazał przy tym za podstawę przepis art. 291 § 1 k.p. oraz art. 295 § 1 pkt 1 k.p. Sąd nie uwzględnił w pozostałym zakresie zgłoszonego przez pozwanego zarzutu przedawnienia. W dniu 12 listopada 2012r. K. B. skierował bowiem do Sądu Rejonowego wnioski o zawezwanie do próby ugodowej, w którym wezwał pozwanego do zapłaty na jego rzecz kwoty 120.000,00 zł tytułem należności za niewypłacone ryczałty za noclegi za okres od

1 października 2009r. do 29 września 2012r. W treści wniosku K. B. wyraźnie wskazał, że wzywa do zapłaty określonej kwoty, podając konkretnie z jakiego tytułu kwota ma zostać zapłacona, a także precyzując dokładnie, którego okresu dotyczy żądanie. Nie chodziło zatem o jakiegokolwiek należności lub inne noclegi niż te, które pracownik spędził w podróżach służbowych w okresie od dnia 1 października 2009r. do 29 września 2012r. Tym samym Sąd Rejonowy uznał, że K. B., kierując zawezwanie do próby ugodowej skutecznie przerwał bieg przedawnienia.

Rozważania co do zasadności zgłoszonego przez stronę powodową roszczenia, Sąd Rejonowy zaczął od wskazania treści § 9 rozporządzenia z dnia 19 grudnia 2002r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz.U. Nr 236, poz.191 ze zm.), art. 77⁵ § 1, 3, 4 i 5 k.p. oraz Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o czasie pracy kierowców znowelizowanej ustawą z dnia 12 lutego 2010 roku o zmianie ustawy o transporcie drogowym oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 43, poz. 246), która weszła w życie z dniem 3 kwietnia 2010r. – a zatem w czasie trwania stosunku pracy K. B.. Jak zauważył Sąd Rejonowy, w wyniku nowelizacji ustawy o czasie pracy kierowców powstała sytuacja prawna, w której podróże kierowców transportu międzynarodowego odbywane w okresie do dnia 3 kwietnia 2010r. nie stanowiły podróży służbowych w rozumieniu art. 77⁵ § 1 k.p. (nie miały więc zastosowania wprost przepisy powszechnie obowiązujące dotyczące zwrotu kosztów podróży służbowych), a po tej dacie były one podróżami służbowymi (art. 2 pkt 7 ustawy o czasie pracy kierowców) i kierowcom przysługiwały należności na pokrycie kosztów związanych z wykonywaniem tego zadania służbowego, ustalane na zasadach określonych w art. 77⁵ § 3 – 5 k.p. Za okres do dnia 3 kwietnia 2010r. zachowały moc prawną korzystniejsze dla pracowników (przynające diety i zwrot kosztów noclegu) postanowienia układów zbiorowych pracy (regulaminów wynagradzania) oraz umów o pracę. Sąd Rejonowy zauważył również, iż w rzeczywistości także z tytułu podróży odbywanych przez kierowców transportu międzynarodowego w okresie do dnia 3 kwietnia 2010r. przysługiwały im należności co najmniej takie, jak wynikające z powszechnie obowiązujących aktów wykonawczych wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 k.p.

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania Sąd I instancji uznał, że do stosunku pracy K. B. sprzed wejścia w życie w dniu 3 kwietnia 2010r. nowelizacji ustawy o czasie pracy kierowców, per analogiam znajdują zastosowanie przepisy kodeksu pracy i aktów wykonawczych o podróżach służbowych. Ponadto Sąd Rejonowy nie zgodził się ze stanowiskiem pozwanego, iż umożliwienie pracownikowi jako kierowcy spania w kabinie samochodu ciężarowego stanowi zapewnienie pracownikom bezpłatnego noclegu w rozumieniu § 9 ust. 4 w/w rozporządzenia, co w konsekwencji oznaczałoby, iż nie przysługuje im roszczenie o wypłatę ryczałtu przewidzianego na gruncie wskazanych przepisów. Jak podkreślił Sąd Rejonowy, kwestia ta do niedawna była oceniana niejednolicie, niemniej Sąd Najwyższy w uchwale 7 sędziów z dnia 12 czerwca 2014 roku wskazał

(II PZP 1/14), iż zapewnienie pracownikowi - kierowcy samochodu ciężarowego odpowiedniego miejsca do spania w kabinie tego pojazdu podczas wykonywania przewozów w transporcie międzynarodowym nie stanowi zapewnienia przez pracodawcę bezpłatnego noclegu w rozumieniu § 9 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz.U. Nr 236, poz. 1991 ze zm.), co powoduje, że pracownikowi przysługuje zwrot kosztów noclegu na warunkach i w wysokości określonych w § 9 ust. 1-3 tego rozporządzenia albo na korzystniejszych warunkach i wysokości, określonych w umowie o pracę, układzie zbiorowym pracy lub innych przepisach prawa pracy.

Sąd I instancji wskazał również na przepis art. 8 ust. 7 Umowy europejskiej dotyczącej pracy załóg pojazdów wykonujących międzynarodowe przewozy drogowe ((...)), sporządzonej dnia 1 lipca 1970 r. (Dz. U. z 1999 r. Nr 94, poz. 1087 z późn. zm.) oraz art. 8 ust. 8 rozporządzenia nr 561/06. Sąd Rejonowy doszedł do wniosku, że możliwości wykorzystania przez kierowcę dziennego (także tygodniowego) skróconego, (ale już nie tygodniowego regularnego) odpoczynku w pojeździe (w kabinie samochodu), jeżeli dokona on takiego wyboru, pod warunkiem, że pojazd posiada odpowiednie miejsce do spania dla każdego kierowcy i znajduje się na postoju. Przepisy te nie dotyczą natomiast uprawnień w zakresie przysługiwania kierowcy od pracodawcy należności na pokrycie kosztów wyjazdów poza bazę w celu wykonywania pracy (podróży służbowych), nie mogą więc służyć ocenie przesłanek takich uprawnień, w szczególności przesłanek przysługiwania ryczałtu za nocleg.

Sąd Rejonowy wskazał również, iż zgodnie z przepisem art. 14 ust. 1 ustawy o czasie pracy kierowców przyjęto, że w każdej dobie kierowcy przysługuje prawo, do co najmniej

11 godzin nieprzerwanego odpoczynku. Dobowy odpoczynek może być wykorzystany w pojeździe, jeżeli pojazd znajduje się na postoju i jest wyposażony w miejsce do spania. Regulacja powyższa, jak podniósł Sąd I instancji, powiela art. 8 ust. 8 rozporządzenia nr 561/06 (choć pomija, że może tak być według wyboru kierowcy a miejsce do spania musi być odpowiednie dla każdego kierowcy). W tym zakresie przepis rozporządzenia wiązał i był stosowany bezpośrednio. Natomiast art. 14 ust. 1 ustawy o czasie pracy kierowców jest o tyle korzystniejszy dla kierowców - pracowników, że zezwala tylko na dobowy (dzienny) odpoczynek w pojeździe, a tym samym nie zezwala na wykorzystanie w ten sposób wypoczynku tygodniowego.

W toku postępowania Sąd Rejonowy dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu techniki samochodowej, bezpieczeństwa i higieny, która to opinia potwierdziła, że w porównaniu z aktualnie sprzedawanymi przez wiodących producentów ciągnikami samochodowymi, użytkowane przez K. B. do wyjazdów służbowych pojazdy z kabinami nie odbiegają swoimi warunkami technicznymi i wyposażeniem od aktualnych standardów dostępnych w sprzedaży na rynku pojazdów ciężarowych. Pojazdy są nadal produkowane w tych samych modelach po zmianach liftingowych. Wprowadzono zmiany wyglądu zewnętrznego oraz wyposażenia nadwozia. Wymiary kabin i wyposażenie pozostało bez zmian. Wysokość wewnętrzna wszystkich kabin pojazdów, jakimi poruszał się K. B. wynosiła od 182 do 200 cm. Szerokość wewnętrzna kabin pojazdów wynosiła od 210 cm do 226 cm, a długość wewnętrzna od 195 cm do 214 cm. Rozmiary leżanek do spania wynosiły: długość od 205 do 226 cm, szerokość od 75 cm do 79 cm. Wymiary wnętrza kabin ciągników samochodowych pozwalają na swobodne wyprostowanie i możliwość wykonywania nieskrępowanych ruchów, tj. przebranie się, spożywanie posiłków, czytanie, spanie. Pojazdy były wyposażone w kabiny sypialne posiadające dwie leżanki, dolną i górną składaną. Jak wynikało z opinii, jedynie przepisy BHP jakie określają minimalne wymagania w zakresie wyposażenia miejsca noclegowego dotyczą obiektów świadczących usługi hotelarskie. Brak jest natomiast przepisów BHP dotyczących warunków jakie powinna spełniać część sypialna kabiny ciągnika samochodowego.

Sąd Rejonowy szczegółowo analizując stanowisko doktryny i judykatury stwierdził, że zapewnienie przez pracodawcę pracownikowi (kierowcy wykonującemu przewozy w międzynarodowym transporcie drogowym) odpowiedniego miejsca do spania w kabinie samochodu ciężarowego, czyli wyposażenie samochodu w odpowiednie urządzenia (leżankę, klimatyzację, ogrzewanie itp.) pozwala na wykorzystanie przez kierowcę w samochodzie dobowego (dziennego) odpoczynku, przy spełnieniu warunków określonych w art. 8 ust. 8 rozporządzenia nr 561/06, natomiast nie oznacza zapewnienia mu przez pracodawcę bezpłatnego noclegu w rozumieniu § 9 ust. 4 rozporządzenia z 2002r.

Taki stan rzeczy uprawnia pracownika, zdaniem Sądu Rejonowego, do otrzymania od pracodawcy zwrotu kosztów noclegu, co najmniej na warunkach i w wysokości określonych w § 9 ust. 1 lub 2 tego rozporządzenia.

Wobec powyższego Sąd I instancji doszedł do przekonania, iż wobec odbywania przez K. B. noclegów w kabinie przystosowanego do tego samochodu ciężarowego, jego prawo do ryczałtu za brak bezpłatnego noclegu na podstawie § 9 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002r. w sprawie wysokości oraz warunki ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz. U. z 2002r., nr 236, poz. 1991 ze zm.), nie może być kwestionowane.

W dalszej kolejności Sąd Rejonowy przeszedł do rozważań dotyczących wysokości żądanej kwoty. Sąd I instancji zwrócił uwagę, iż strona pozwana nie przedłożyła dokumentów dotyczących ewidencjonowania czasu pracy K. B., co oznacza niedopełnienie ciążących na pracodawcy obowiązków wynikających z przepisu art. 149 k.p. Sąd Rejonowy zgodnie z powszechnym stanowiskiem judykatury uznał, że skoro pracodawca (pozwany) nie wywiązał się z nałożonego na niego obowiązku prowadzenia ewidencji czasu pracy, to pracownik może powoływać wszelkie dowody na wykazanie zasadności swojego roszczenia, w tym posiadające mniejszą moc dowodową niż dokumenty dotyczące czasu pracy, co też uczyniła strona powodowa. Zdaniem Sądu Rejonowego przedstawiona obszerna dokumentacja jednoznacznie wskazywała na liczbę noclegów spędzonych przez pracownika w podróży służbowych. Na tej podstawie Sąd I instancji nie mógł jednak stwierdzić w jakich konkretnie państwach powód miał nocleg, a zatem nie było możliwe dokładne wyliczenie należnych mu z tego tytułu kwot. Powód wskazał średnią wysokość ryczałtu za nocleg obliczoną dla krajów europejskich, która wyniosła 31,291 euro. Biorąc jednak pod uwagę, że ani powód, ani pozwany nie mogli potwierdzić dokumentami miejsc postojów nocnych, Sąd Rejonowy na podstawie art. 322 k.p.c. zasądził odpowiednią sumę według swojej oceny, opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności. Tym samym Sąd I instancji zasądził w pkt I wyroku sumę odpowiadającą wyliczeniom przedstawionym przez stronę powodową, z wyłączeniem należności przedawnionych.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. i 100 k.p.c. Strona powodowa wniosła o zapłatę na rzecz K. B. kwoty 67.791,43 zł tytułem należności za niewypłacone pracownikowi ryczałty za noclegi. Sąd uwzględnił powództwo do kwoty 65.932,07 zł, czyli w 97,3 %. W takim zakresie stronę powodową można było uznać za stronę wygrywającą, zaś za przegrywającą w 2,7%.

Koszty, które w związku z powyższym, w ocenie Sądu Rejonowego podlegały zasądzeniu tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego to: na rzecz Stowarzyszenia (...), działającego na rzecz K. B. kwota 2.627,10 zł (97,3% x 2.700,00 zł) i na rzecz pozwanego 72,90 zł (2,7% x 2.700,00 zł). Sąd dokonał jednak zasądzenia różnicy na rzecz tej strony, której przysługują koszty wyższe (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z 21 lutego 2002r., I PKN 932/2000, OSNP 2004/4/63), czyli w wysokości 2.554,20 zł (2.627,10 – 72,90 zł = 2.554,20 zł). Kosztami tymi Sąd I instancji nie objął opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

Z uwagi na fakt, że strona powodowa uległa tylko co do nieznaczącej części swego żądania i określenie należnej sumy zależało od oceny Sądu, tj. na podstawie art. 100 k.p.c. i art. 102 k.p.c., a także na podstawie art. 97 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Sąd Rejonowy nie obciążył tej strony zwrotem wydatków w części przegranej.

Natomiast na podstawie art. 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Sąd Rejonowy nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 3.297 zł (65.932,07 zł x 5% = 3.296,60 zł), zaokrąglając kwotę do pełnego złotego.

O rygorze natychmiastowej wykonalności Sąd orzekł na podstawie art. 477² § 1 k.p.c., nadając wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności w części nie przekraczającej pełnego jednomiesięcznego wynagrodzenia powoda.

Od powyższego wyroku apelację wniosła strona pozwana, zaskarżając go w części, to jest w zakresie pkt I, III, IV oraz V.

Pozwany zarzucił:

1) naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, to jest przepisu art. 233 § 1 k.p.c., poprzez:

a) przekroczenie granic swobodnej oceny dowodu w postaci opinii biegłego sądowego R. K. i dokonanie oceny tego dowodu w sposób niezgodny z zasadami logiki oraz wybiórczy, polegające na pominięciu istotnych wniosków zawartych w tej opinii, pomimo obdarzenia tego dowodu walorem wiarygodności, oraz wyprowadzenie z niej nieprawidłowych wniosków podczas gdy:

- z treści tej opinii wynikało w sposób jednoznaczny, że samochód ciężarowy posiadający kabinę wyposażoną w miejsce do spania (oraz stosowną homologację) zapewnia kierowcy odpowiednie warunki do wypoczynku, zaś nocowanie kierowców w takich kabinach ciągników samochodowych jest standardem, a praktyki takie stosowane są na całym świecie przez krajowych i zagranicznych przedsiębiorców transportowych, oraz
- okoliczność, że ze względów technicznych, ograniczeń w budowie i wyposażeniu pojazdów oraz specyfiki pracy kierowcy zawodowego nie jest możliwe spełnienie wszystkich minimalnych wymagań przewidzianych w odniesieniu do obiektów usług hotelarskich, nie może przesądzać o braku komfortu i istnienia warunków zapewniających odpowiedni odpoczynek nocny w kabinie pojazdu ciężarowego, zwłaszcza biorąc pod uwagę okoliczność, że Powód miał obowiązek zatrzymywania się na noclegi na parkingach wyposażonych w zaplecze socjalne (toalety i natryski);

b) odmówienie wiarygodności dowodowi w postaci zeznań P. M., złożonych w charakterze strony pozwanej, w zakresie, w jakim wynikało z nich, że warunki panujące w kabinach pojazdów używanych przez Powoda umożliwiały dorosłemu mężczyźnie wypoczynek, z powodu ich rzekomej sprzeczności z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, podczas gdy treść tych zeznań jest zbieżna z treścią zeznań świadków A. S. (3), A. S. (2), P. G. i T. Z. oraz wnioskami przyjętymi w opinii biegłego sądowego R. K., a Sąd nie przedstawił innych argumentów na których oparł swoje stanowisko o braku wiarygodności tego dowodu,

c) przyznanie pełnej wiarygodności dowodowi w postaci zeznań K. B. złożonych w charakterze strony powodowej w zakresie, w jakim wynika z nich, że warunki panujące w kabinach pojazdów, którymi podróżował powód, nie były komfortowe i nie spełniały obowiązujących standardów, oraz że podczas gdy zeznania te pozostają w tym zakresie w sprzeczności z wnioskami opinii biegłego sądowego R. K., w której wskazano, że pojazdy te „nie odbiegają warunkami technicznymi i wyposażeniem od aktualnych standardów dostępnych w sprzedaży na rynku pojazdów ciężarowych”, a także z zeznaniami świadków A. S. (3), A. S. (2), P. G. i T. Z. oraz przesłuchanego w charakterze strony pozwanej P. M., w szczególności w zakresie wygłuszenia i izolacji dźwiękowej stosowanej w kabinach pojazdów,

d) przekroczenie granic swobodnej oceny dowodu w postaci zeznań K. B. i dokonanie oceny tego dowodu w sposób niezgodny z zasadami logiki, polegające na wyprowadzeniu z treści tych zeznań wniosków z nich niewynikających, że powód w trakcie podróży służbowych wykonywanych na polecenie pozwanej odbywał noclegi we Francji, Niemczech, Belgii, Holandii, Czechach i Wielkiej Brytanii podczas gdy ta okoliczność nie wynika z treści tych zeznań, a jedynie to, że Powód odbywał podróże służbowe w kierunku Wielkiej Brytanii, Francji, Belgii i tranzytowo przez Niemcy;

- co w konsekwencji doprowadziło do błędnego ustalenia przez Sąd, że (i) warunki panujące w kabinie pojazdu nie były komfortowe i nie spełniały (w żaden sposób bliżej określonych) standardów, (ii) zapewnienie powodowi miejsca do spania w kabinie pojazdu nie było równoznaczne z zapewnieniem mu przez pozwaną bezpłatnego noclegu zwalniającego Pozwaną z obowiązku zapłaty ryczałtu za nocleg oraz że (iii) Powodowi przysługiwał ryczałt za nocleg w wysokości średniej arytmetycznej ze stawek ryczałtów za noclegi przewidzianych dla: Francji, Niemiec, Belgii, Holandii, Czech i Wielkiej Brytanii, podczas gdy na podstawie prawidłowej oceny ww. dowodów Sąd powinien ustalić, że pozwana zapewniała powodowi odpowiedni wypoczynek nocny w kabinie pojazdu,

spełniający warunki bezpłatnego noclegu, a zatem powodowi nie przysługiwało roszczenie o zapłatę ryczałtów za noclegi, a ponadto brak było podstaw do ustalenia, w jakich państwach powód odbywał noclegi, a w konsekwencji do przyjęcia średniej wysokości należnego mu ryczałtu za nocleg;

2) naruszenie przepisów postępowania, to jest przepisu art. 322 k.p.c., które miało wpływ na wynik sprawy, poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na:

a) zasądzeniu odpowiedniej sumy wedle oceny Sądu w sprawie dotyczącej roszczenia o zapłatę ryczałtów za noclegi, podczas gdy powołany przepis stanowi wyjątek od zasady udowodnienia wysokości roszczenia przez powoda i dopuszcza jego zastosowanie jedynie w sprawie o naprawienie szkody, o dochody, zwrot bezpodstawnego wzbogacenia lub o świadczenie z umowy o dożywocie, zaś niniejsza sprawa nie może być uznana za żadną z tych rodzajów spraw bowiem dotyczy zapłaty roszczenia o należności związane z podróżami służbowymi, niemające charakteru dochodu, a przeznaczone na pokrycie poniesionych kosztów;

b) zasądzeniu na rzecz powoda kwot przez niego żądanych, odpowiadających iloczynowi wskazanej przez niego liczby noclegów oraz uśrednionej stawki ryczałtu za nocleg (31,291 EUR), podczas gdy zastosowanie takiej uśrednionej stawki nie zostało poprzedzone rozważeniem wszystkich okoliczności sprawy, bowiem w odniesieniu do noclegów, które powód rzekomo odbywał na terytorium Czech i Niemiec (dla których stawki ryczałtu za nocleg wynosiły, odpowiednio, 20 i 25,75 EUR), zasądzone na jego rzecz świadczenie przewyższa ryczałt, który byłby mu należny w przypadku udowodnienia przez niego okoliczności faktycznych (miejsca odbywania noclegu), a zatem nawet przy zastosowaniu art. 322 k.p.c. Sąd mógł co najwyżej zasądzić na rzecz Powoda kwotę nie wyższą niż 20 EUR za nocleg;

- co w konsekwencji doprowadziło do uwzględnienia powództwa i zasądzenia przez Sąd od pozwanej na rzecz powoda należności z tytułu ryczałtów za noclegi, podczas gdy powód nie udowodnił wysokości swojego roszczenia, a wobec tego brak było podstaw do uznania przez Sąd, że żądana przez powoda kwota odpowiada wysokości jego ewentualnego roszczenia;

3) naruszenie przepisów postępowania, to jest przepisu art. 187 § 1 pkt 2 k.p.c., które miało wpływ na wynik sprawy, poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że wniosek powoda o zawezwanie do próby ugodowej, a następnie pozew, dotyczące należności za niewypłacone ryczałty za noclegi w okresie od 1 października 2009 r. do 29 września 2012 r., bez wskazania nawet liczby tych noclegów, zawierały należyte przytoczenie okoliczności faktycznych uzasadniających żądanie powoda, podczas gdy powód nie wskazał w powołanym wniosku ani pozwie, które noclegi obejmuje żądaniem zapłaty ryczałtu (nie wskazując ich dat ani miejsc), a zatem nie sprecyzował podstawy faktycznej powództwa w sposób wystarczający do przerwania biegu przedawnienia jego roszczeń, zaś sprecyzowanie to nastąpiło dopiero w pismach procesowych z dnia 14 marca 2014 r.;

- co w konsekwencji doprowadziło do naruszenia przepisów prawa materialnego, to jest przepisów art. 295 § 1 pkt 1 kodeksu pracy (dalej: k.p.) w zw. z art. 291 § 1 k.p. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że złożenie wniosku powoda o zawezwanie do próby ugodowej doprowadziło do przerwania biegu przedawnienia roszczeń powoda, a w konsekwencji nieuwzględnienie zarzutu pozwanej dotyczącego przedawnienia roszczeń Powoda o zapłatę ryczałtów za noclegi odbywane przez powoda przed dniem 28 lutego 2011 r., podczas gdy przerwanie biegu przedawnienia roszczeń powoda nastąpiło dopiero w dniu 14 marca 2014 r., kiedy to Powód złożył pisma, w których określił daty odbywania noclegów, za które żąda wypłaty ryczałtu,

4) naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest przepisów art. 77⁵ § 3 i 5 k.p. poprzez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, iż pracodawca niebędący państwową lub samorządową jednostką sfery budżetowej (pозwana), określając warunki wypłacania pracownikom należności z tytułu podróży służbowej w regulaminie wynagradzania, mógł określić te warunki tylko w sposób korzystniejszy niż warunki wynikające z przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju¹ (dalej: Rozporządzenie MPIPS z 2002 r.), podczas gdy

przepisy art. 77⁵ k.p. nie zawierają żadnych wytycznych co do minimalnych warunków w zakresie wypłacania tych należności określanych w regulaminie wynagradzania, za wyjątkiem warunku przewidzianego w art. 77⁵ § 4 k.p., dotyczącego minimalnej wysokości diety za dobę zagranicznej podróży służbowej;

5) naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest przepisu art. 9 ust. 2 k.p. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że przepisy Rozporządzenia MPIPS z 2002 r., a w szczególności § 9 tego Rozporządzenia, stanowią powszechnie obowiązujące przepisy prawa pracy, a w konsekwencji, że postanowienia regulaminu wynagradzania ustalanego przez pracodawcę niebędącego państwową lub samorządową jednostką sfery budżetowej nie mogą być mniej korzystne niż przepisy Rozporządzenia MPIPS z 2002 r., podczas gdy zarówno z delegacji zawartej w art. 77⁵ § 2 k.p., jak i z samego tytułu Rozporządzenia MPIPS z 2002 r. wynika wprost, że przepisy tego rozporządzenia stosuje się bezpośrednio wyłącznie do pracowników zatrudnionych w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej, zaś zgodnie z art. 77⁵ § 5 k.p. do pracowników zatrudnionych przez pracodawców niebędących ww. jednostką, czyli także Pozwanej, przepisy te stosuje się odpowiednio i jedynie w sytuacji, gdy układ zbiorowy pracy, regulamin wynagradzania lub umowa o pracę nie zawiera postanowień w zakresie warunków wypłacania pracownikowi należności z tytułu podróży służbowej;

6) naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest przepisów art. 77² i art. 104 w zw. z art. 9 § 1 k.p. poprzez ich niezastosowanie polegające na pominięciu przy ustalaniu stanu faktycznego i prawnego sprawy postanowień Regulaminu Wynagradzania oraz postanowienia art. 38 Regulaminu Pracy obowiązujących u pozwanej, pomimo że akty te stanowią źródła prawa pracy na równi z kodeksem pracy oraz przepisami innych ustaw i aktów wykonawczych;

7) naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest przepisów § 9 ust. 1, 2 i 4 Rozporządzenia MPIPS z 2002 r. w zw. z art. 77⁵ § 5 k.p. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie, polegające na błędnym przyjęciu, że powodowi przysługują należności na pokrycie kosztów podróży służbowej na zasadach określonych w przepisach Rozporządzenia MPIPS z 2002 r., podczas gdy (i) w okresie zatrudnienia powoda u pozwanej obowiązywały wewnętrzne akty prawa pracy regulujące warunki wypłacania tych należności na rzecz pracowników w sposób odmienny, aniżeli w ww. Rozporządzeniu MPIPS z 2002 r. oraz (ii) owe wewnętrzne akty prawa pracy były zgodne z § 9 ust. 1, 2 i 4 Rozporządzenia MPIPS z 2002 r. w zw. z art. 77⁵ § 5 k.p. (o czym będzie także mowa dalej);

8) naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest przepisów § 9 ust. 1 i 2 Rozporządzenia MPIPS z 2002 r. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że Powodowi przysługiwało roszczenie o zwrot kosztów noclegu poniesionych podczas zagranicznej podróży służbowej, podczas gdy okolicznością bezsporną w niniejszej sprawie był fakt (i) odbywania przez Powoda wszystkich noclegów w kabinie pojazdu ciężarowego wyposażonej w miejsce do spania oraz fakt (ii) nieponoszenia przez Powoda jakichkolwiek kosztów noclegu, a zatem brak było podstawy do zwrotu na rzecz Powoda jakichkolwiek kosztów noclegu w podróży służbowej;

9) naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest przepisów § 9 ust. 4 Rozporządzenia MPIPS z 2002 r., poprzez jego błędną wykładnię, polegającą na nieuzasadnionym przyjęciu, że zapewnienie pracownikowi zatrudnionemu na stanowisku kierowcy noclegu w kabinie pojazdu ciężarowego wyposażonej w miejsce do spania i inne udogodnienia, w żadnym wypadku nie stanowi zapewnienia temu pracownikowi bezpłatnego noclegu w rozumieniu § 9 ust. 4 Rozporządzenia MPIPS z 2002 r., a w konsekwencji, że zapewnienie takiego noclegu nie zwalnia pracodawcy od obowiązku zwrotu pracownikowi kosztów noclegu w zagranicznej podróży służbowej, podczas gdy przepisy Rozporządzenia MPIPS z 2002 r. nie precyzują żadnych minimalnych obiektywnych warunków pozwalających na uznanie zapewnionego nocnego odpoczynku za „bezpłatny nocleg”, a w konsekwencji nieprawidłowe jest uznawanie, że taki nocleg musi odpowiadać warunkom hotelowym, oraz że nocleg zapewniany przez Pozwaną w kabinie pojazdu nie jest „bezpłatnym noclegiem”;

10) naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest przepisów § 9 ust. 4 Rozporządzenia MPIPS z 2002 r. w związku z art. 8 ust. 8 rozporządzenia (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego oraz zmieniającego

rozporządzenia Rady (EWG) nr 3821/85 i Rady (WE) nr 2135/98, jak również uchylającego rozporządzenie Rady (EWG) nr 38 20/852 (dalej: Rozporządzenie (WE) nr 561/2006), poprzez ich błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że zapewnienie pracownikowi zatrudnionemu na stanowisku kierowcy noclegu w kabinie pojazdu ciężarowego wyposażonej w miejsce do spania i inne udogodnienia, gdy nocleg ten odbywa się podczas postoju na parkingu wyposażonym w urządzenia sanitarne i pracownik dokonał wyboru takiego trybu odbywania noclegów, w żadnym wypadku nie stanowi zapewnienia temu pracownikowi bezpłatnego noclegu w rozumieniu § 9 ust. 4 Rozporządzenia MPIPS z 2002 r., a w konsekwencji, że zapewnienie takiego noclegu nie zwalnia pracodawcy od obowiązku zwrotu pracownikowi kosztów noclegu w zagranicznej podróży służbowej, podczas gdy ustawodawca europejski w art. 8 ust. 8 Rozporządzenia (WE) nr 561/2006 w sposób wyraźny dopuszcza odbywanie przez kierowców odpoczynków nocnych w kabinie pojazdu wyposażonej w odpowiednie miejsce do spania i nie kwestionuje takiej formy odbywania noclegów pod żadnym względem;

11) naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest przepisów art. 21 a Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców (dalej: Ustawa o czasie pracy kierowców) w zw. z art. 77⁵ § 1 i 5 k.p. poprzez ich błędne zastosowanie polegające na przyjęciu, że do podróży służbowych odbywanych przez Powoda w okresie do 3 kwietnia 2010 r. miały zastosowanie przepisy Rozporządzenia MPIPS z 2002 r. wobec mniej korzystnych warunków wypłacania tych należności określonych w Regulaminie Wynagradzania Pozwanej, podczas gdy przepis art. 21 a Ustawy o czasie pracy kierowców, na podstawie którego do zadań służbowych kierowców stosuje się odpowiednio przepisy art. 77⁵ § 3-5 k.p., nie obowiązywał przed dniem 3 kwietnia 2010 r., zaś podróże odbywane przez kierowców nie były wówczas uznawane za podróże służbowe, a zatem brak było podstawy do stosowania w odniesieniu do Powoda art. 77⁵ § 5 k.p., a co za tym idzie, przepisów Rozporządzenia MPIPS z 2002 r.;

12) naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest przepisu art. 149 § 2 k.p. poprzez jego błędne zastosowanie, polegające na przyjęciu, że powołany przepis nie uprawniał Pozwanej do zaniechania ewidencjonowania godzin pracy Powoda, bowiem wyłączenia przewidzianego w tym przepisie nie stosuje się, Jeżeli trasy i przewozy mają charakter stały i powtarzalny, tak jak to miało miejsce w przedmiotowej sprawie”, a w konsekwencji przyjęcie, że pozwana była zobowiązana do ewidencjonowania godzin pracy Powoda, pomimo wypłacania mu ryczałtu za pracę w godzinach nadliczbowych, i przechowywania tej ewidencji przez okres 3 lat, podczas gdy z powołanego przepisu nie wynika żaden wyjątek w zakresie w jego stosowania w sytuacji wykonywania stałych czy powtarzalnych przewozów (a niezależnie od tego, ustalenie, że taka sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie nie znajduje odzwierciedlenia w zgromadzonym materiale dowodowym, zaś Sąd nie wskazał, na jakich dowodach oparł się, dokonując takiego ustalenia).

W świetle powyższego pozwany:

1) na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., wniósł o:

- a) zmianę zaskarżonego wyroku w zakresie pkt 1. sentencji i oddalenie powództwa w całości;
- b) zmianę zaskarżonego wyroku w zakresie pkt 3. i 4. sentencji i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej zwrotu kosztów postępowania przed Sądem I instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych;
- c) zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

2) na podstawie art. 338 § 1 k.p.c., wniósł o orzeczenie o zwrocie świadczenia w kwocie

2.200 zł spełnionego przez pozwaną na podstawie zaskarżonego wyroku w części, w której wyrokowi został nadany rygor natychmiastowej wykonalności;

3) wniósł o zawieszenie postępowania do czasu rozstrzygnięcia wniosku o kontrolę konstytucyjności prawa, skierowanego przez związek (...) do Trybunału Konstytucyjnego w dniu 10 lutego 2015 r.

W uzasadnieniu pozwany podniósł, iż Sąd Rejonowy na podstawie opinii biegłego R. K. przyjął, że warunki panujące w kabinie pojazdu używanej przez powoda nie spełniały standardów. Sąd I instancji pominął, że wymiary wnętrza kabin ciągników samochodowych pozwalają na swobodne wyprostowanie i możliwość wykonywania nieskrępowanych ruchów, samochód ciężarowy posiadający kabinę wyposażoną w miejsce do spania (posiadający odpowiednią homologację, dopuszczający pojazd do ruchu drogowego na terenie UE) zapewnia kierowcy odpowiednie warunki do wypoczynku, nocowanie kierowców w takich kabinach ciągników samochodowych jest standardem, a praktyki takie stosowane są na całym świecie przez krajowych i zagranicznych przedsiębiorców transportowych. Biegły sądowych jednoznacznie wskazał, iż brak prysznica, toalety czy umywalki w kabinie ciągnika nie wpływa negatywnie na komfort noclegu w takiej kabinie, gdyż z założenia nie przewiduje się montowania ww. elementów w kabinie. Sąd Rejonowy uznał natomiast, iż kabina nie spełnia wszystkich minimalnych wymagań przewidzianych w odniesieniu do obiektów usług hotelarskich. Zdaniem pozwanego niezrozumiałym jest również, iż Sąd nie dał wiary zeznaniom przesłuchanego w charakterze strony pozwanej P. M.. Tymczasem jego zeznania były zbieżne z zeznaniami świadków A. S. (1), T. Z., A. S. (2) i P. G. oraz z ustaleniami opinii biegłego. Zbieżność ta dotyczyła w szczególności okoliczności wyposażenia pojazdów używanych przez powoda w klimatyzację, ogrzewanie, schowki, a także lodówkę oraz kwestii wymiarów leżanek znajdujących się w tych kabinach. Ponadto, P. M. zeznał, że warunki panujące w kabinie pojazdu umożliwiają dorosłemu mężczyźnie wypoczynek, co pozostaje w zgodzie z opinią biegłego oraz zeznaniami A. S. (1), T. Z., A. S. (2) i P. G.. Natomiast zeznania K. B. Sąd Rejonowy ocenił jako szczerze, jasne, logiczne i konsekwentne z czym pozwany się nie zgadza. Zeznania powoda we wskazanym zakresie pozostają w sprzeczności z wnioskami opinii biegłego sądowego R. K. oraz ww. świadków. Co więcej, Sąd I instancji uznał za bezsporne, iż noclegi powoda odbywały się na terytorium Francji, Niemiec, Belgii, Holandii, Czech i Wielkiej Brytanii, co nie wynika z zeznań powoda. Ponadto, twierdzenia powoda, iż odbywał podróże w ww. kierunkach nie są jednoznaczne z faktem, iż w tych państwach miały miejsce jego noclegi. Pozwany zarzucił również naruszenie art. 322 k.p.c. nie zgadzając się z twierdzeniem Sądu Rejonowego, iż sprawa o ryczałt za noclegi jest z pewnością sprawą o dochód. Zdaniem pozwanego jest to jedna z należności związanych z odbywaniem podróży służbowej, stanowiąca substytut zwrotu kosztów noclegu. Ryczałt pełni funkcję kompensacyjną. Brak udowodnienia przez powoda okoliczności w postaci miejsca odbywania przez niego poszczególnych noclegów stawia go zatem w pozycji korzystniejszej niż ta, w której znajdowałby się on w sytuacji udowodnienia okoliczności faktycznych stanowiących podstawę jego roszczenia. Pozwany natomiast na skutek naruszenia zmuszony był do zapłaty na rzecz powoda kwot wyższych niż te, które musiałby mu zapłacić, gdyby należycie wykazał powyższe okoliczności. Co do zarzutu przedawnienia roszczeń powoda, to zdaniem pozwanego wnioski o zawezwanie do próby ugodowej, wystosowany przez Stowarzyszenie (...), nie spełniał wymogów określonych przez przepisy kodeksu cywilnego. Taki wniosek nie powinien zatem zostać uznany w ogóle za czynność przedsięwziętą w celu dochodzenia roszczenia, która miałaby przerwać bieg przedawnienia roszczenia powoda. Bieg przedawnienia tego roszczenia został przerwany dopiero pismem z dnia 14 marca 2014 roku, w których obok rozszerzenia każdego powództwa, doszło również do sprecyzowania jego podstawy faktycznej. W ocenie pozwanego Sąd dopuścił się również naruszenia przepisów art. 77⁵ § 3 i 5 k.p. poprzez ich błędną wykładnię oraz art. 9 ust. 2 k.p. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie. Twierdzenia Sądu Rejonowego są nieuprawnione i niewątpliwie sprzeczne z treścią norm zawartych w ww. przepisach, ale także z intencją ustawodawcy, rozróżniającego pozycję pracownika zatrudnionego w sektorze prywatnym oraz w państwowej lub samorządowej jednostce budżetowej. Brak jest w regulacji kodeksu pracy przepisu, który wprowadzałby jakikolwiek minimalne wymagania w odniesieniu do postanowień w zakresie zwrotu kosztów noclegu w podróży służbowej. Pozwany wskazał, iż wobec pracowników zatrudnionych poza sferą budżetową przepisy rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 roku w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju mają charakter jedynie posiłkowy, nie wyznaczają zaś dla tych pracowników minimalnego standardu świadczeń z zakresu podróży służbowej, który uniemożliwiłby ich zmianę na niekorzyść w wewnątrzzakładowych źródłach prawa pracy. Sąd opierając się w całości na powyższym rozporządzeniu, pominął całkowicie Regulamin Wynagradzania i Regulamin Pracy obowiązujący u pozwanego, a tym samym naruszył przepisy art. 77² i art. 104 w zw. z art. 9 § 1 k.p. oraz przepisy § 9 ust. 1, 2 i 4 ww. rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w zw. z art. 77⁵ § 5 k.p. Ponadto, Sąd I instancji przyjął, iż ryczałt za noclegi stanowi świadczenie oderwane od rzeczywiście poniesionych kosztów i nie wziął pod uwagę, że odbywanie noclegów w

podróżach służbowych nie wiązało się z żadnymi kosztami po stronie powoda, co skutkowało naruszeniem przepisów § 9 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej. Ryczałt określony w § 9 ust. 2 nie stanowi świadczenia samoistnego, a jego funkcją jest zastąpienie świadczenia w postaci zwrotu kosztów noclegu w sytuacji, gdy nie jest możliwe ściśle ustalenie wysokości kosztów faktycznie poniesionych przez pracownika za nocleg. Warunkiem ryczałtu jest zatem poniesienie przez pracownika jakichkolwiek wydatków za nocleg. Powód natomiast nie ponosił podobnych kosztów. Pozwany w apelacji zarzucił również naruszenie przepisu § 9 ust. 4 ww. rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej poprzez jego błędną wykładnię. Brak jest bowiem przepisów, które określałyby minimalne wymogi, jakie powinien spełniać nocleg, aby mógł zostać uznany za zapewnienie bezpłatnego noclegu. Pozwany podniósł, wskazując na rozporządzenie (WE) nr 561/2006, że odpoczynek w homologowanej kabinie pojazdu, posiadającej odpowiednie miejsce do spania jest pełnowartościowym odpoczynkiem, a stworzenie takich warunków odpoczynku przez pracodawcę powinno być rozumiane jako zapewnienie pracownikowi bezpłatnego noclegu zgodnie z § 9 ust. 4 rozporządzenia. Co więcej, pozwany zarzucił również naruszenie przepisów art. 21a Ustawy o czasie pracy kierowców w zw. z art. 77⁵ § 1 i 5 k.p. Pozwana spółka stwierdziła w apelacji, iż przyjęcie przez Sąd I instancji, że pomimo braku uprawnienia wynikającego z przepisów, powodowi przysługiwały, na zasadzie analogii świadczenia w wysokości odpowiadającym świadczeniom przewidzianym ww. rozporządzeniu, stanowi twórczą interpretację prawa. Pozwany w apelacji odniósł się również do faktu nie wywiązania się przez niego z obowiązku prowadzenia ewidencji czasu pracy, zarzucając Sądowi I instancji naruszenie przepisu art. 149 § 2 k.p. pozwany wskazał, iż trasy i przewozy wykonywane przez powoda podczas zatrudnienia nie miały charakteru stałego i powtarzalnego. Ponadto, zawsze jeżeli pracodawca wypłaca pracownikowi ryczałt za pracę w godzinach nadliczbowych i w porze nocnej, jest on zwolniony w odniesieniu do tego pracownika z ewidencjonowania jego godzin pracy.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o oddalenie apelacji w całości jako bezzasadnej oraz o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu powód podniósł, iż za właściwe należy przyjąć rozważania Sądu Rejonowego oraz stanowisko judykatury na podstawie czego należy przyjąć, że nie ma najmniejszego znaczenia rodzaj samochodu, którym dany pracownik odbywał podróże służbowe oraz stan wyposażenia kabiny. Zapewnienie przez pracodawcę możliwości spania w kabinie samochodu ciężarowego nie może być uznane za godziwy nocleg. Bezpłatny nocleg nie może oznaczać tylko samego miejsca do spania. Ponadto, powód wskazał również na art. 94 pkt 9a k.p. Prowadzenie dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz akr osobowych pracowników jest obowiązkiem pracodawcy. Przepis art. 25 ust. 1a zwalnia pracodawcę wyłącznie z obowiązku ewidencjonowania godzin pracy, natomiast nie uprawnia do całkowitego zaniechania prowadzenia ewidencji czasu pracy. Co więcej, zastosowana w prawdzie średnia stawka ryczałtu jest wyższa od stawek ryczałtu przewidzianych przez przepisy wykonawcze dla Czech i Niemiec, niemniej jest niższa od stawek przewidzianych chociażby dla Belgii i Wielkiej Brytanii. Tym samym Sąd Rejonowy, zdaniem powoda, słusznie zastosował przepis art. 322 k.p.c. Odnosząc się do zarzutu naruszenia przepisu art. 187 § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., powód podniósł, iż we wniesionym wniosku o zawezwanie do próby ugodowej, a następnie w pozwie, precyzyjnie określił granice żądania. Za kwestię odrębną należało uznać udowodnienie przez powoda dochodzonego roszczenia i bez znaczenia pozostawał przy tym fakt modyfikacji tego roszczenia. Tym samym zarzut przedawnienia, zdaniem powoda jest bezzasadny bowiem powództwo w dalszym ciągu dotyczy ryczałtów za te same noclegi spędzone w okresie wskazanym we wniosku. Co więcej, zarzut przedawnienia podniesiony przez pozwanego stanowił nadużycie prawa podmiotowego w rozumieniu art. 8 k.p. i to dlatego, że roszczenie objęte pozwem nie było właściwie sprecyzowane, a nie dlatego, że roszczenie było faktycznie przedawnione. W odpowiedzi na apelację powód wskazał również, iż pozwanemu nie przysługiwało prawo do ustalenia w treści wewnętrzzakładowych aktów prawa pracy świadczenia z tytułu ryczałtów za noclegi w wysokości niższej niż wynikająca z przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 77⁵ § 2 k.p. Pracodawcom prywatnym przysługuje ograniczona swoboda w ukształtowaniu wysokości świadczeń z tytułu podróży służbowych, polegająca na ustaleniu diety zagranicznej w wysokości nie niższej niż dieta krajowa, oczywiście pod warunkiem dokonania jasnej regulacji w tym zakresie. Ponadto, wbrew stanowisku pozwanego, kwestia rzeczywiście poniesionych przez pracownika kosztów noclegu ma znaczenie jedynie w sytuacji, gdy kierowca spał w hotelu i pobrał rachunek. W ocenie powoda, pozwany nieprawidłowo powołał się również i zastosował przepisy rozporządzenia nr 561/2006, które w ogóle nie dotyczą zasad wynagradzania pracowników ani

zasad rekompensowania kosztów podróży. Nadto, Sąd I instancji w pełni słusznie uwzględnił powództwo w zakresie roszczeń powstałych przed dniem 3 kwietnia 2010 roku, tj. nowelizacji ustawy o czasie pracy kierowców.

Po rozpoznaniu apelacji pozwanej Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu. Postępowanie apelacyjne ma merytoryczny charakter i jest dalszym ciągiem postępowania rozpoczętego przed Sądem pierwszej instancji. Zgodnie z treścią art. 378 § 1 k.p.c. Sąd II instancji rozpoznaje sprawę w granicach apelacji; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania. Sąd Najwyższy stwierdził, że sformułowanie „w granicach apelacji” oznacza, iż Sąd II instancji między innymi rozpoznaje sprawę merytorycznie w granicach zaskarżenia, dokonuje własnych ustaleń faktycznych, przeprowadza lub ponawia dowody albo poprzestaje na materiale zebranym w postępowaniu przez Sądem I instancji, ustala podstawę prawną orzeczenia niezależnie od zarzutów podniesionych w apelacji oraz kontroluje poprawność postępowania przed Sądem I instancji, pozostając związany zarzutami przedstawionymi w apelacji, jeżeli są dopuszczalne, ale biorąc z urzędu pod uwagę nieważność postępowania, orzeka co do istoty sprawy stosownie do wyników postępowania (uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., sygn. akt III CZP 49/07, OSN 2008/6/55). Jednocześnie przytoczyć należy, iż dokonane przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne, Sąd II instancji może podzielić i uznać za własne (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 1998 r., sygn. akt II CKN 923/97, OSNC 1999/60). Sąd II instancji może również zmienić ustalenia faktyczne stanowiące podstawę wydania wyroku Sądu I instancji i to zarówno po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, jak i bez przeprowadzania postępowania dowodowego uzasadniającego odmienne ustalenia, chyba że szczególne okoliczności wymagają ponowienia lub uzupełnienia tego postępowania (uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 1999 r., sygn. akt III CZP 59/98, OSNC 1999, nr 7-8, poz. 124).

Odnosząc się do zarzutów naruszenia prawa procesowego należy wskazać, iż zgodnie z treścią art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Zasada swobodnej oceny dowodów jest jedną z podstawowych reguł procesu cywilnego. Odnosi się ona zarówno do wyboru określonych środków dowodowych jak i do sposobu ich przeprowadzenia. Ramy swobodnej oceny dowodów określone w art. 233 § 1 k.p.c. wyznaczone są wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wając ich moc oraz wiarygodność, odnosi je do pozostałego materiału dowodowego. Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według swego przekonania na podstawie rozważenia zebranego materiału. Dając lub omawiając wiary zeznaniom dowodowym kieruje się wyłącznie własnym przekonaniem (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 1999r. II UKN 685/98 OSNP 2000/17/655, z dnia 29 września 2000r.

V CKN 94/00, LEX 52589, z dnia 14 grudnia 2001r. V CKN 561/00, LEX 52713).

Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego, samo przytoczenie w skardze apelacyjnej odmiennej własnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego nie może być uznane za wystarczające do podważenia dokonanych przez Sąd I instancji ustaleń faktycznych oraz ich oceny i znaczenia jako przesłanek rozstrzygnięcia sprawy i nie uzasadnia zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 3 września 1969 r.,

PR 228/69, nie publikowany, z dnia 7 stycznia 2005r., IV CK 387/04, LEX nr 177263, z dnia 15 kwietnia 2004r., IV CK 274/03, LEX nr 164852).

Podkreślić należy, że Sąd I instancji dokonał prawidłowej oceny zebranego materiału dowodowego w sprawie, wyciągając przy tym właściwe wnioski i nie przekraczając ram swobodnej oceny dowodów. Sąd Rejonowy wskazał ponadto, które dowody uznał za podstawę swoich ustaleń faktycznych uzasadniając przyjęte przez siebie stanowisko. Przede wszystkim brak jest podstaw do podzielenia twierdzeń skarżącego dotyczących braku wszechstronnego i obiektywnego rozważenia przez Sąd Rejonowy zebranego w sprawie materiału dowodowego i wynikającej z niego niewłaściwej oceny wiarygodności i mocy dowodów. Zarzut ten odnoszący się w ocenie Sądu do naruszenia przepisu art. 233 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodu, odmówienia wiarygodności dowodom oraz niewyjaśnienie wszystkich okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy jest bezzasadny.

Sąd Okręgowy rozpoznając apelację strony pozwanej dokonał szczegółowej analizy zarzutów odnośnie dokonania przez Sąd Rejonowy błędnych ustaleń faktycznych. Pozwany podniósł, iż z treści opinii biegłego R. K. wynika w sposób jednoznaczny, że samochód ciężarowy posiadający kabinę wyposażoną w miejsce do spania zapewnia kierowcy odpowiednie warunki do wypoczynku. Ponadto, z zeznań P. M. wynikało, iż warunki panujące w kabinach pojazdów umożliwiały dorosłemu mężczyźnie wypoczynek, co również znalazło potwierdzenie w zeznaniach świadków. Sąd Okręgowy dokonując kontroli zaskarżonego orzeczenia pod kątem zarzutów apelacyjnych nie dopatrywał się jednak ustaleń wadliwych powodujących konieczność zmiany orzeczenia. Pozwany zakwestionował ustalenia w niniejszej sprawie poruszając wiele istotnych w jego ocenie kwestii oraz wskazał okoliczności, które w jego ocenie powodowałyby zmianę orzeczenia. Stanowiska tego nie sposób jednak podzielić. W szczególności nie mogą świadczyć o nieprawidłowym rozstrzygnięciu sporu ustalenia biegłego w zakresie technicznych warunków i wyposażenia kabin pojazdów kierowanych przez powoda.

Sąd Okręgowy nie podzielił ponadto poglądu pozwanego, jakoby Sąd Rejonowy nie był uprawniony do zastosowania dyspozycji art. 322 k.p.c. Sprawa o ryczałty za noclegi jest z jednak sprawą o dochody jako w istocie jedna z należności związanych z odbywaniem podróży służbowej, stanowiąca substytut zwrotu kosztów noclegu, co przyznał sam skarżący w uzasadnieniu apelacji. Trudno ponadto przyjąć aby ustawodawca mógł w sposób kazuistyczny określić inne jeszcze przypadki, w jakich Sąd może zasądzić odpowiednią sumę według swojej oceny.

W ocenie Sądu Okręgowego kluczowym zagadnieniem była kwestia czy pomimo zapewnienia pracownikowi bezpłatnego noclegu w kabinie pojazdu, mógł on skutecznie domagać się zapłaty ryczałtu za noclegi. Sąd Rejonowy rozpoznając sprawę dokonał szczegółowych ustaleń w tym zakresie, które zostały podzielone przez Sąd Okręgowy, natomiast zarzuty sformułowane w apelacji są jedynie polemiką z oceną ustalonego stanu faktycznego, jak również z ugruntowanym orzecznictwem wskazanym w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy prawidłowo wskazał jakie motywy spowodowały uznanie, że zawezwanie do próby ugodowej jednak spełniało przesłanki przerwania biegu przedawnienia. Skoro bowiem zawezwanie do ugody wskazywało konkretną kwotę, podstawę faktyczną żądania oraz okres za jaki powód domagał się zapłaty ryczałtu bieg przedawnienia – wbrew twierdzeniu apelującego został jednak przerwany w myśl art. 295 § 1 pkt 1 kp. Trafnie przy tym Sąd Rejonowy ustalił datę, z jaką część roszczeń powoda uległo przedawnieniu.

Na uwzględnienie nie zasługują również zarzuty naruszenia prawa materialnego oparte na § 9 rozporządzenia z dnia 19 grudnia 2002 roku. Zarzuty te byłyby zasadne, gdyby Sąd oddalił powództwo wyłącznie w oparciu o uznanie, że kierowcy nie mają prawa do ryczałtu za noclegi z uwagi na spanie w kabinie samochodu. Taka wykładnia jest sprzeczna ze stanowiskiem Sądu Najwyższego zaprezentowanym w uchwale 7 sędziów z dnia 12 czerwca 2014 r., II PZP 1/14 (OSNP 2014 nr 12, poz. 164). W uchwale tej przyjęto, że zapewnienie pracownikowi - kierowcy samochodu ciężarowego - odpowiedniego miejsca do spania w kabinie tego pojazdu podczas wykonywania przewozów w transporcie międzynarodowym nie stanowi zapewnienia przez pracodawcę bezpłatnego noclegu w rozumieniu § 9 ust. 4 rozporządzenia z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju, co powoduje, że pracownikowi przysługuje zwrot kosztów noclegu na warunkach i w wysokości określonych w § 9 ust. 1-3 tego rozporządzenia albo na korzystniejszych warunkach i wysokości, określonych w umowie o pracę, układzie zbiorowym pracy lub innych przepisach prawa pracy. W uchwale wyjaśniono, że zwrot kosztów noclegu kierowcy powinien otrzymać według reguł takich jak w podróży służbowej, mimo że ustawa o czasie pracy kierowców dopiero od 3 kwietnia 2010 r. kwalifikuje pracę kierowców jako podróż służbową. Orzecznictwo potwierdza, że wymagany standard noclegu dla kierowcy międzynarodowego jest czymś innym niż nocleg w kabinie samochodu (wyrok Sądu Najwyższego z: 18 listopada 2014 r., II PK 36/14, LEX nr 1567473; 8 stycznia 2013 r., II PK 144/12, LEX nr 1375389; 1 kwietnia 2011 r., II PK 234/10, OSNP 2012 nr 9-10, poz. 119).

Z powyższej uchwały wynika również, iż brak było podstaw do uwzględnienia zarzutu apelacji dotyczącego nieprawidłowego zastosowania i błędnej wykładni art. 8 ust. 8 rozporządzenia (WE) nr 561/2006 z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego oraz

zmieniającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 3821/85 i (WE) 2135/98, jak również uchylającego rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85 (Dz.U. UE. L. 2006.102.1) oraz art. 14 ustawy dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców, które dotyczą gwarantowanych okresów odpoczynku dobowego i tygodniowego i nie obejmują kwestii kompensaty kosztów podróży służbowej. Na powyższe zwracał uwagę Sąd Najwyższy już w uzasadnieniu powołanej wyżej uchwały z 12 czerwca 2014 r., II PZP 1/14.

Reasumując, Sąd Okręgowy podzielił poglądy wyrażone w cytowanej wyżej uchwale Sądu Najwyższego. Sąd Okręgowy podnosi za Sądem Najwyższym, iż obowiązkiem pracodawców zatrudniających kierowców w transporcie międzynarodowym jest zapewnienie pracownikowi bezpłatnego noclegu umożliwiającego odpowiednią regenerację sił, przy czym warunkiem tego nie spełnia miejsce do spania w kabinie pojazdu, nawet gdy ma ono wysoki standard. Strona pozwana nieskutecznie polemizuje ze stanowiskiem Sądu Najwyższego. Należy również przypomnieć, że Sąd Najwyższy podjął wskazane wyżej uchwały w następstwie rozbieżności orzecznictwa w kwestii rekompensowania kierowcom zatrudnionym w transporcie międzynarodowym kosztów noclegów podczas odbywania podróży służbowych. Uchwały Sądu Najwyższego rozstrzygnęły wątpliwości.

Co więcej, funkcja towarzysząca wspomnianym przepisom skupia się na zapewnieniu kierowcy odpowiedniego odpoczynku. Przepisy te nie mogą stanowić podstawy do zanegowania prawa powoda do ryczałtu za noclegi. Staje się to zrozumiałe, gdy uwzględni się, że prawo polskie może przewidywać korzystniejsze rozwiązania. Stanowiska tego nie zmienia przepis art. 14 ust. 1 ustawy o czasie pracy kierowców. Przyjęto w nim, że w każdej dobie kierowcy przysługuje prawo do co najmniej 11 godzin nieprzerwanego odpoczynku. Dobowy odpoczynek (z wyłączeniem odpoczynku kierowców, o których mowa w rozdziale 4a, czyli wykonujących przewozy regularne, których trasa nie przekracza 50 km) może być wykorzystany w pojeździe, jeżeli pojazd znajduje się na postoju i jest wyposażony w miejsce do spania. Wypada zauważyć, że regulacja ta powiela art. 8 ust. 8 rozporządzenia nr 561/06 (choć pomija, że może tak być według wyboru kierowcy a miejsce do spania musi być odpowiednie dla każdego kierowcy). W tym zakresie przepis rozporządzenia wiąże i jest stosowany bezpośrednio. Natomiast art. 14 ust. 1 ustawy o czasie pracy kierowców jest o tyle korzystniejszy dla kierowców-pracowników, że zezwala tylko na dobowy (dzienny) odpoczynek w pojeździe, a tym samym nie zezwala na wykorzystanie w ten sposób wypoczynku tygodniowego. Jednakże przepis art. 14 ust. 1 ustawy o czasie pracy kierowców nie dotyczy w żadnym zakresie świadczeń przysługujących kierowcom-pracownikom z tytułu podróży służbowych i nie może być pomocny przy wykładni przepisów ustanawiających przesłanki tych świadczeń (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 4 września 2014 r., I PK 7/14). Zatem art. 8 ust. 8 rozporządzenia WE 561/2006 nie pozbawia powoda prawa do świadczeń z tytułu podróży służbowych, a w tym przypadku ryczałtów za noclegi.

Odnosząc się do zarzutu apelacji dotyczącego naruszenia art. 21a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców (Dz.U. z 2012 r. poz. 1155) należy go za bezzasadny. Zgodnie z tym przepisem kierowcy w podróży służbowej przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z wykonaniem tego zadania służbowego ustalone na zasadach określonych w przepisach art. 77 § 5 § 3-5 k.p. Niniejszy przepis odsyła do treści § 9 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalenia należności przysługujących w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz.U. z 2002 r., nr 236, poz. 1991) i obowiązującego od 1 marca 2013 r. analogicznego co do treści § 16 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz.U z 2013 r., poz. 167).

W uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2014 r. wskazano również, że w odesłaniu zawartym w art. 21a ustawy o czasie pracy kierowców pominięto art. 77 § 5 § 1-2 k.p. Wypada przy tym odnotować, że w art. 77 § 5 § 1 k.p. zdefiniowano podróż służbową, a w art. 77 § 5 § 2 k.p. upoważniono ministra właściwego do spraw pracy do określenia w drodze rozporządzenia, wysokość oraz warunki ustalania należności przysługujących pracownikowi, zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej, z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju. Zastrzeżono, że rozporządzenie powinno w szczególności określać wysokość diet, z uwzględnieniem czasu trwania podróży, a w przypadku podróży poza granicami kraju - walutę, w jakiej będzie ustalana

dieta i limit na nocleg w poszczególnych państwach, a także warunki zwrotu kosztów przejazdów, noclegów i innych wydatków. Treść tych przepisów ma znaczenie, gdy uwzględni się, że zgodnie z art. 77 § 3 k.p. warunki wypłacania należności z tytułu podróży służbowej określa się w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę, jeżeli pracodawca nie jest objęty układem zbiorowym pracy lub nie jest obowiązany do ustalenia regulaminu wynagradzania. Natomiast według art. 77 § 4 k.p., postanowienia układu zbiorowego pracy, regulaminu wynagradzania lub umowy o pracę nie mogą ustalać diety za dobę podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju w wysokości niższej niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju określona dla pracownika, o którym mowa w § 2. Można zauważyć, że przepis ten ustala minimalny standard świadczenia, ale odnosi się tylko do diety, a nie do zwrotu kosztów przejazdów, noclegów i innych wydatków. Jednakże - zgodnie z art. 77 § 5 k.p. - w przypadku, gdy układ zbiorowy pracy, regulamin wynagradzania lub umowa o pracę nie zawiera postanowień, o których mowa w § 3 (czyli nie zawiera uregulowań dotyczących warunków wypłacania wszystkich należności z tytułu podróży służbowej), pracownikowi przysługują należności na pokrycie kosztów podróży służbowej odpowiednio według przepisów, o których mowa w § 2. Oznacza to, że przepisy wykonawcze ustalają minimalny standard wszystkich świadczeń z tytułu podróży służbowych (diety oraz zwrotu kosztów przejazdów, noclegów i innych wydatków), które w układzie zbiorowym pracy, regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę mogą być uregulowane korzystniej dla pracownika (art. 9 § 2 i art. 18 § 2 k.p.). W razie braku takich regulacji lub uregulowania mniej korzystnego dla pracownika, zastosowanie będą miały przepisy wykonawcze. Odesłanie w art. 21a ustawy o czasie pracy kierowców do art. 77 § 3-5 k.p. oznacza więc pośrednio także odesłanie do art. 77 § 2 k.p., a w konsekwencji uznanie, że kierowcy-pracownikowi przysługuje zwrot kosztów noclegu według zasad ustalonych w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 77 § 2 k.p., chyba że korzystniejsze dla niego zasady zostały ustalone według art. 77 § 3 k.p. (w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę, jeżeli pracodawca nie jest objęty układem zbiorowym pracy lub nie jest obowiązany do ustalenia regulaminu wynagradzania).

Trafność zaskarżonego wyroku odnośnie zasądzenia na rzecz powoda ryczałtu za noclegi potwierdza także wydany ostatnio wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2016 (II PK 308/14), w którego uzasadnieniu Sąd Najwyższy stwierdził, że zwrot kosztów noclegu kierowcy powinien otrzymać według reguł takich jak w podróży służbowej, mimo że ustawa o czasie pracy kierowców dopiero od 3 kwietnia 2010 r. kwalifikuje pracę kierowców jako podróż służbową, ponieważ wymagany standard adekwatnego noclegu dla kierowcy w transporcie międzynarodowym powinien być wyższy do noclegu w kabinie samochodu. Sąd Najwyższy powołał się również na wcześniejszą uchwałę z dnia 7 października 2014 r., I PZP 3/14, OSNP 2015 nr 4, poz. 47), zgodnie z którą zapewnienie pracownikowi-kierowcy samochodu ciężarowego odpoczynku nocnego w kabinie samochodu ciężarowego podczas wykonywania przewozów w transporcie międzynarodowym nie stanowi zapewnienia przez pracodawcę bezpłatnego noclegu w rozumieniu § 9 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju.

Odnośnie zarzutu naruszenia przepisów art. 77⁵ § 3 i 5 kp oraz art. 9 ust. 2 kp Sąd Okręgowy miał na uwadze, że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 4 października 2005 roku (K 36/03, OTK-A z 2005 roku, Nr 9, poz. 98) wskazał, że analiza treści przepisów kodeksu pracy jednoznacznie wskazuje, że kwestie dotyczące należności z tytułu podróży służbowej uregulowano w zasadzie dwutorowo. W stosunku do pracowników państwowej i samorządowej sfery budżetowej, określenie trybu ustalania warunków oraz wysokości diet ustawa przekazuje do szczegółowej regulacji ministrowi właściwemu do spraw pracy w drodze rozporządzenia. W odniesieniu zaś do pracowników spoza tego kręgu ustawodawca pozostawił tę kwestię stronom stosunku pracy, a więc pracodawcom i pracownikom, obligując ich do określenia warunków wypłacania należności z tego tytułu w układach zbiorowych pracy lub w regulaminie wynagradzania, bądź wprost w umowie o pracę. W związku z powyższym system stworzony przez art. 77⁵ k.p. przewiduje dla sfery pozabudżetowej negocjacyjny system określenia poziomu należności z tytułu podróży służbowych. Zawiera on regulacje zawarte w układach zbiorowych pracy, regulaminach czy umowach o pracę. Pracodawca spoza sfery budżetowej ma więc swobodę w określaniu warunków wypłacania należności z tytułu podróży służbowych, dostosowując wewnętrzne przepisy prawa pracy do specyfiki swojej działalności. Swoboda ta jest ograniczona dwoma zastrzeżeniami – należności przysługujące pracownikowi z tytułu podróży służbowej

powinny pokrywać koszty poniesione przez pracownika w związku z tą podróżą (77⁵ § 1 k. p.) – nie można bowiem obciążać pracownika kosztami związanymi z podróżą służbową; ponadto przepisy wewnętrzne (postanowienia układu zbiorowego pracy, regulaminy wynagradzania lub umowy o pracę) nie mogą ustalać diety za dobę podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju w wysokości niższej niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju określona dla pracownika sfery budżetowej (art. 77⁵ § 4 k. p.). Trybunał Konstytucyjny zwrócił ponadto uwagę, że nikła możliwość negocjacyjna, zarówno przyznawana sobie samym przez związki zawodowe, jak i wynikająca z niewielkiego poziomu uzwiązkowienia oraz trudności związane z gospodarczą nierównością, u genezy której leżą większe możliwości kapitału niż pracy, powodują, iż systemy negocjacyjne w sferze pozabudżetowej mają charakter ułomny. W związku z powyższym kształtowanie treści stosunku pracy na podstawie woli stron musi być ograniczone normami bezwzględnie obowiązującymi, które mogą zostać zmienione jedynie na korzyść pracownika. Normy te określają więc minimum uprawnień i maksimum obowiązków pracownika. Przepisami takimi są art. 77⁵ § 4 i § 5 k.p., a przewidziane nim regulacje mają charakter gwarancji pewnego ustawowego minimum, co jest wyrazem ochrony Rzeczypospolitej Polskiej nad warunkami wykonywania pracy. Te dwie normy prawne pełnią funkcję gwarancyjną na wypadek, gdy systemy negocjacyjne okazały się zbyt słabe.

Sąd Okręgowy wziął ponadto pod uwagę, że nawet jeżeli trasy i przewozy wykonywane przez powoda nie miały charakteru stałego i powtarzalnego oraz jeśli zgodnie art. 149 § 2 kp. pozwany zwolniony z ewidencjonowania godzin pracy powoda w przypadku w przypadku gdy wypłaca pracownikowi ryczałt za pracę w godzinach nadliczbowych i w porze nocnej, nie wpłynęło to w żadnej mierze na prawidłowość rozstrzygnięcia

Sąd Okręgowy oddalił sformułowany w apelacji wniosek pozwanego o zawieszenie postępowania do czasu rozpoznania skargi konstytucyjnej skierowanej w dniu 10 lutego 2015 roku przez związek (...) uznając, że przepis art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c. nie daje ku temu podstaw, ponadto w razie pozytywnego dla pozwanej orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego przysługuje jej na mocy art. 401¹ kpc prawo żądania wznowienia postępowania. Sąd Okręgowy podzielił w tej kwestii argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

Stosownie od sentencji wyroku oddalającego apelację strony pozwanej Sąd Okręgowy nie uwzględnił ponadto innego wniosku apelacyjnego o nakazanie zwrotu świadczenia w kwocie 2.200 zł zasądzonej przez Sąd Rejonowy tytułem nadanego wyrokowi rygору natychmiastowej wykonalności.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację strony pozwanej jako bezzasadną i stanowiącą jedynie polemikę z prawidłowym rozstrzygnięciem Sądu Rejonowego. O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2015.1804), przyjmując za stawkę minimalną zasądzoną przez Sąd Rejonowy kwotę 2.554,20 zł (50% z 2.554,20 = 1.277,10).

SSO Włodzimierz Czechowicz SSO Marcin Graczyk SSO Małgorzata Jarząbek

Z/ odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikom stron